

DAMIR JURAS*

Isključenje protupravnosti za prometne prekršaje počinjene policijskim vozilom

Na vozila policije, prilikom obavljanja službenih zadaća, bez obzira na to imaju li ugrađene posebne uređaje za utvrđivanje prekršaja i davanje zvučnih i svjetlosnih signala, ne primjenjuju se odredbe Zakona o sigurnosti prometa na cestama o ograničenju brzine, prelaženju iz trake u traku, o poštovanju prometnih znakova i o zaustavljanju i parkiranju te zabrani upotrebe mobitela.¹

Vrhovni je sud Republike Hrvatske (VSRH) u presudi broj: Kzz 9/2020-3 od 18. prosinca 2020. jasno istaknuo da se protupravnost za određene prometne prekršaje isključuje kada se kumulativno ispune uvjeti - da je policijski službenik upravljao policijskim vozilom i obavljao službenu zadaću.

Iz obrazloženja:

„Sud u pravomoćnoj presudi, oslobađajući okrivljenika od optužbe, prihvaća obranu okrivljenika u kojoj ovaj navodi da je on kritične zgrade (...), upravljao svojim osobnim vozilom marke (...) u obavljanju službene radnje, te navodi da su ispunjeni uvjeti za primjenu odredbe čl. 150. ZOZSPC-a.²

---

* dr. sc. Damir Juras, MUP RH, viši znanstveni suradnik, Split, Hrvatska.

¹ Čl. 150. Zakon o sigurnosti prometa na cestama (dalje: ZOZSPC), NN 67/08., 48/10., 74/11., 80/13., 158/13., 92/14., 64/15., 108/17., 70/19., 42/20.

² Čl. 150. ZOZSPC-a: „Prema predmetnom članku prednost prolaska za vozilo policije vrijedi pod uvjetom da se radi o obavljanju službenih zadaća. Službena zadaća nije u katalogu pojmova Zakona o policijskim poslovima i ovlastima ni Zakona. Nije službena zadaća odlazak službenika granične policije u obližnji restoran po hranu za smjenu, ili blagajnice policijske uprave u banku ili odlazak na ručak s inozemnom policijskom delegacijom, ili odlazak na nadzorni pregled. Isto tako nije službena zadaća ni odlazak ni povratak na posao. To nisu policijski poslovi prema članku 3. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima. Međutim, međusobno se poslovi uzeti kao primjer razlikuju. Isključenje od primjene prometnih propisa bilo bi vrlo široko i da je Zakon to propisao kod obavljanja policijskih poslova bez određenja o kojim se poslovima radi. Prednost prolaska je iznimno ovlaštenje. Tom svojstvu odgovara da se pojam službene zadaće shvati u užem smislu. Neki policijski poslovi su takve naravi da nalažu drukčiji pristup. Očevid npr. uključuje i odlazak na očevid.

Međutim, osnovano Glavni državni odvjetnik u zahtjevu za zaštitu zakonitosti ukazuje da je takav stav pogrešan i da nije bilo zakonskih uvjeta za primjenu čl. 150. ZOSPC-a.

Naime, tom je odredbom propisano da se, iznimno od odredbi čl. 149. ZOSPC-a, vodeći računa o sigurnosti drugih sudionika u prometu, na vozila policije, vojne policije, sigurnosno-obavještajnih agencija i carine, bez obzira imaju li ugrađene posebne uređaje za utvrđivanje prekršaja i davanje zvučnih i svjetlosnih signala u obavljanju službenih zadaća, ne primjenjuju odredbe tog zakona o ograničenju brzine (čl. 52.-55.), prelaženju iz trake u traku (čl. 75. st. 1.), o poštivanju prometnih znakova (čl. 12. st. 4.) i o zaustavljanju i parkiranju (čl. 79., 80., 82. i 83.) te zabrani upotrebe mobitela (čl. 196. st. 3.).

Dakle, citiranom se odredbom isključuje protupravnost za navedene vrste prekršaja pod kumulativno ispunjenim uvjetima: da počinitelji prekršaja upravljaju taksativno navedenim vrstama vozila s pravom prvenstva (koja za razliku od vozila s pravom prvenstva iz čl. 149. ZOSPC-a ne moraju posebnim uređajima davati svjetlosne ili zvučne znakove) i pod daljnjim uvjetom da se radi o vožnji tim vozilima u obavljanju službenih zadaća.

Prema tome, bez obzira što je sud prvog stupnja utvrdio da je okrivljenik kritične zgode upravljao vozilom u obavljanju službenih zadaća (što se u zahtjevu neosnovano problematizira jer se radi o činjeničnom, a ne pravnom pitanju), kraj nesporne činjenice da je okrivljenik u vrijeme počinjenja prekršaja upravljao svojim privatnim vozilom, a ne nekim od vozila koji su taksativno propisani odredbom čl. 150. ZOSPC-a, proizlazi da u konkretnom slučaju nisu bili ispunjeni zakonski uvjeti za primjenu te zakonske odredbe.“

Navedeno je stajalište VSRH-a jasno i na zakonu utemeljeno; no u vezi s njim treba ukazati na to da se i upravljanje privatnim vozilom, kada policijski službenik poduzima službenu radnju, može svesti pod normu čl. 150. ZOSPC-a ukoliko se radi o krajnjoj nuždi u situacijama kada se mora prevesti osoba kojoj je ugrožen život ili s nakanom da se spriječi počinjenje kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti ili kada se progoni počinitelj takvog kaznenog djela.³ Dakle, kada policijski službenik iskoristi ovlast za uporabu tuđeg prijevoznog sredstva da bi izvršio službenu zadaću, koju nije mogao izvršiti uporabom službenog (policijskog) vozila - tada se i u odnosu na takvo vozilo treba primijeniti odredba čl. 150. ZOSPC-a. Štoviše, pod pojmom „tuđe prijevozno sredstvo“, uporabom teleološke metode tumačenja propisa, treba smatrati i vozilo u vlasništvu policijskog službenika koji ga koristi jer je ono tuđe u odnosu na službeno (policijsko) vozilo koje je u vlasništvu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Kada bi propis pogrešno tumačili gramatičkom metodom, a ne cjelovito i sukladno sa svrhom radi koje je donesen, to bi primjerice dovelo do apsurdne situacije da policijski službenik koji se zatekao u blizini mjesta događaja ubojstva ne smije izići na mjesto događaja i osigurati to mjesto do dolaska ophodnje - kojoj za dolazak

---

To se može protegnuti na pretragu, privremeno oduzimanje predmeta, prepoznavanje i vještačenje. *Quaestio facti* su druge dokazne radnje. Jednako je tako neprihvatljivo i neoznačavanje jasnih okvira unutar kojih je odstupanje od taksativno nabrojanih propisa u sklopu izvršenja službene zadaće dopušteno, kao primjerice nemogućnost ili otežano provođenje službene zadaće bez kršenja konkretnoga propisa. Takvo uređenje, kojim je policijskim službenicima omogućeno nepoštivanje prometnih propisa bez zakonom jasno postavljenih uvjeta, dovodi do pojava niza društveno neprihvatljivih situacija koje izazivaju veliko nezadovoljstvo građana i narušavaju ugled policijske službe (primjerice, kada je policijsko vozilo parkirano na mjestu rezerviranom za parkiranje vozila invalida i sl.).“, Pavišić, B., Matiša, T., Klauda, S., Čop, R., Komentar Zakona o sigurnosti prometa na cestama, Vizura, Zagreb, 2015., str. 250-251.

³ Čl. 56. st. 1. t. 1. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, NN 76/09., 92/14., 70/19.

treba 30 minuta, pa pritom i pogrešno parkirati vozilo; ili da policijski službenik, koji je iz privatnog vozila uočio razbojnika kako trči iz banke s plijenom, ne smije krenuti za njim u potjeru i pritom prekršiti ograničenje brzine.

Engl.: *Exclusion of illegality for traffic offenses committed by a police vehicle*